

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 03 0 U 022544 23 Uvp
Sarajevo, 14.12.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću za upravne sporove sastavljenom od sudija Babić Stanković Aleksandre, kao predsjednika vijeća, Bajrović Aide i Vuković Josipa, kao članova vijeća, te Pita Minele kao zapisničara, u upravnom sporu tužitelja V.S. iz O., .. – R.S., protiv akta broj: FZ3/8/1-31-1-432-2/21 OB/MB: ... od 15.02.2022. godine, tuženog Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje Mostar, u upravnoj stvari obnove postupka prestanka prava na starosnu penziju, odlučujući o zahtjevu tuženog za vanredno preispitivanje sudske odluke podnesenom protiv presude Kantonalnog suda u Tuzli, broj: 03 0 U 022544 22 U od 18.11.2022. godine, na nejavnoj sjednici održanoj dana 14.12.2023. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Kantonalnog suda u Tuzli, broj: 03 0 U 022544 22 U od 18.11.2022. godine, uvažena je tužba tužitelja (V.S. iz O.- R.S.), poništeno osporeno rješenje tuženog Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, Mostar, broj: FZ3/8/1-31-1-432-2/21 OB/MB: ... od 15.02.2022. godine i riješeno tako da se uvažava žalba tužitelja izjavljena protiv prvostepenog rješenja Kantonalne administrativne službe tuženog u Tuzli, MB: ... (broj predmeta:1810-0020/14-4) od 22.01.2021.godine i to prvostepeno rješenje poništava, a ranije prvostepeno rješenje Kantonalne administrativne službe tuženog u Tuzli, MB: ... (broj predmeta:1810-0011/10-4) od 19.01.2011. godine održava se na snazi. Navedenim osporenim rješenjem tuženog je odbijena kao neosnovana žalba tužitelja, izjavljena protiv navedenog prvostepenog rješenja Kantonalne administrativne službe tuženog u Tuzli, od 22.01.2021. godine, kojim je po službenoj dužnosti obnovljen postupak okončan rješenjem prvostepenog organa od 19.01.2011. godine, tako što je to rješenje (kojim je tužitelju priznato pravo na srazmjerni dio prijevremene starosne penzije koji pada na teret bosanskohercegovačkog nosioca osiguranja u mjesečnom novčanom iznosu od 91,0370 KM, počev od 20.09.2009. godine, a isplata po ovom rješenju pripada od 20.09.2009. godine) poništeno i odbijen kao neosnovan zahtjev tužitelja za priznavanje prava na srazmjerni dio starosne penzije.

Protiv presude Kantonalnog suda u Tuzli tuženi je podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke, zbog pogrešne primjene člana 34. Zakona o upravnim sporovima i člana 103. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: od 29/98 do 55/12), ukazujući da je u dostavljenom međudržavnom obrascu SCG/BiH 205 od 17.11.2014. godine, kao dan prestanka radnog odnosa tužitelja naveden 18.06.2013. godine; da je nadležni prvostepeni organ pravilno postupio kada je obnovio upravni postupak okončan rješenjem tog organa od 19.01.2011. godine po službenoj dužnosti i donio predmetno rješenje od 22.01.2021. godine, kojim je ranije prvostepeno rješenje od 19.01.2011. godine poništeno i odbijen zahtjev tužitelja za priznavanje prava na srazmjerni dio starosne

penzije; da je pravilno postupio i drugostepeni organ kada je rješenjem od 15.02.2022. godine odbio tužiteljevu žalbu, da je neprihvatljivo stanovište Kantonalnog suda u Tuzli koje je zauzeo u pobijanoj presudi od 18.11.2022. godine da su oba organa u konkretnom slučaju pogrešno primjenili odredbe člana 103. ranijeg Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i neosnovano odbili tužiteljev zahtjev od 18.10.2010. godine za priznavanje prava na srazmjerni dio starosne penzije na teret bosansko hercegovačkog nositelja osiguranja, iako je na taj dan tužitelj bio u radnom odnosu u R.S. ; da se prestanak radnog odnosa, u smislu navedenog člana i zakona, odnosi na prestanak radnog odnosa u BiH, a ne i na prestanak osiguranja , jer da je članom 103. ranijeg Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano da se prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja stiču i dospijevaju danom ispunjenja uslova propisanih ovim zakonom, s tim što se pravo na penziju može ostvariti samo poslije prestanka osiguranja pri tome ne definirajući da li se radi o radnom odnosu u BiH ili inostranstvu. Iz navedenih razloga smatra da prvostepeni sud nije imao osnova da poništi prvostepeno i osporeno rješenje, pa predlaže da se zahtjev za vanredno preispitivanje uvaži i pobijana presuda preinači tako da se tužiteljeva tužba odbije.

U odgovoru na zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke tužitelj je predložio da se isti kao neosnovan odbije.

Nakon što je ispitao zakonitost pobijane presude u vezi sa navodima zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke, u skladu s odredbom iz člana 45. Zakona o upravnim sporovima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 9/05), u granicama zahtjeva i povreda propisa navedenih u zahtjevu, ovaj sud je odlučio kao u izreci presude, iz sljedećih razloga:

U konkretnoj stvari tužitelj je dana 18.01.2010. godine podnio prvostepenom organu zahtjev, u kojem je tražio ostvarivanje prava na srazmjerni dio prijevremene starosne penzije, koji pada na teret bosanskohercegovačkog nositelja osiguranja, u skladu sa odredbama Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Savezne republike Jugoslavije o socijalnom osiguranju („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ –Međudržavni ugovori, broj 16/03). Rješavajući zahtjev tužitelja prvostepeni organ je primjenom odredbe člana 137., a vezano za odredbe člana 103. stav 1. i 104. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: od 29/98 do 55/12), donio u ranijem upravnom postupku prvostepeno rješenje 19.01.2011. godine, kojim je tužitelju priznato pravo na srazmjerni dio prijevremene starosne penzije koji pada na teret bosanskohercegovačkog nosioca osiguranja u mjesečnom novčanom iznosu od 91,0370 KM , počev od 20.09.2009. godine , od kojeg dana pripada i isplata po ovom rješenju, a koje je rješenje postalo konačno, jer tužitelj protiv istog nije izjavio žalbu. Prvostepeni organ je dalje pokrenuo po službenoj dužnosti obnovu upravnog postupka okončanog navedenim ranijim prvostepenim rješenjem tog organa od 19.01.2011. godine, na osnovu razloga za obnovu iz člana 246. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnom postupku, a s pozivom na član 103. materijalnog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (koji je bio na snazi u momentu podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na srazmjerni dio prijevremene starosne penzije), te donio novo prvostepeno rješenje od 22.01.2021.godine, kojim je ranije prvostepeno rješenje od 19.01.2011. godine poništio i odbio tužiteljev zahtjev od 18.01.2010. godine za ostvarivanje prava na srazmjerni dio prijevremene starosne penzije. Ovako je postupio nadležni prvostepeni organ, prema obrazloženja novog prvostepenog rješenja, iz razloga što je tom organu dostavljen dana 10.06.2014.godine kompletan obrazac s. nositelja osiguranja sa potvrdom tužiteljevog staža osiguranja SCG/BIH 205 od 17.04.2014. godine, a nakon što je na osnovu tog novog dokaza utvrđeno da se tužitelj u periodu od 13.07.2009. godine do 18.06.2013.godine nalazio u neprekidnom radnom odnosu

u R.S., što je svjesno prikrilo, te imao status osiguranika kako 18.01.2010.godine, kada je podnio zahtjev za ostvarivanje srazmjernog dijela prijevremene starosne penzije, tako i 19.01.2011. godine kada je po tom zahtjevu okončan raniji upravni postupak prvostepenim rješenjem od 19.01.2011. godine o priznavanju prava na traženu penziju.

Odredbama člana 246. stav 1. Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/48, 48/99 i 61/22) navedeni su razlozi iz kojih se može obnoviti postupak protiv kojeg nema redovnog pravnog sredstva u upravnom postupku (konačno rješenje), a jedan od takvih razloga je i slučaj ako je rješenje povoljno za stranku doneseno po osnovu neistinitih navoda stranke kojima je organ koji je vodio postupak bio doveden u zabludu (tačka 4. navedenog člana i zakona). Kada se radi o razlozima obnove iz tačke 4. stav 1. člana 246. Zakona o upravnom postupku, upravni postupak okončan donošenjem konačnog rješenja se može obnoviti, a obnovu upravnog postupka (koja je po svojoj suštini vanredno pravno sredstvo) može po službenoj dužnosti pokrenuti i organ koji je donio rješenje kojim je postupak okončan. Prema odredbama stava 3. člana 249. Zakona o upravnom postupku objektivni rok od pet godina u kome se može tražiti obnova postupka odnosi se i na nadležni organ kada pokreće po službenoj dužnosti obnovu (iz razloga propisanih odredbama člana 246. stav 1. tačka 4., 6., 7., 8., 9., 10. i 11. Zakona o upravnom postupku) i počinje teći od dana donošenja rješenja za koje se traži obnova, a prema stavu 4. istog člana i zakona, izuzetno i nakon proteka objektivnog roka od pet godina, obnova se može pokrenuti iz razloga navedenih u članu 246. stav 1. tačka 2., 3. i 5. ovog zakona.

Iz obrazloženja predmetnog novog prvostepenog rješenja ne vidi se da je nadležni prvostepeni organ pri utvrđenju na koje se pozvao imao u vidu odredbe stava 3. člana 249. Zakona o upravnom postupku, kojim je propisan objektivni rok u kojem se može pokrenuti po službenoj dužnosti obnova upravnog postupka iz razloga propisanih članom 246. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnom postupku.

Tuženi je, kao drugostepeni organ, rješavajući po žalbi tužitelja izjavljenoj protiv novog prvostepenog rješenja donio predmetno osporeno rješenje od 15.02.2022. godine, kojim je odbio žalbu kao neosnovanu, a prema obrazloženju tog rješenja proizilazi da je iz utvrđenja prvostepenog organa, u smislu odredbi člana 246. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnom postupku, tuženi našao da je taj organ pravilno postupio kada je u provedenoj obnovi po službenoj dužnosti donio novo prvostepeno rješenje dana 22.01.2021.godine, kojim je poništio svoje ranije rješenje od 19.01.2011. godine i odbio zahtjev tužitelja za priznavanje prava na srazmjerni dio starosne penzije, dok se ne vidi da je tuženi, kao drugostepeni organ, ispitivao da li postoje i zakonske pretpostavke koje se odnose na objektivni rok u kojem se može pokrenuti i izvršiti po službenoj dužnosti obnova upravnog postupka u konkretnoj stvari, u skladu sa citiranim odredbama Zakona o upravnom postupku, iako je to propustio učiniti nadležni prvostepeni organ pri utvrđenju činjeničnog stanja na koje se tuženi poziva. Međutim, povodom navedenog roka u obrazloženju osporenog rješenja tuženi se poziva na odredbe člana 120. stav 1., 2. i 3. novog materijalnog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj. 13/18 i 93/19), prema kojima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja prestaju u slučaju kada se naknadno utvrdi da nisu bili ispunjeni uslovi za ostvarivanje prava, u kom slučaju se postupak pokreće po službenoj dužnosti, bez obzira na rok koji je protekao od dana donošenja rješenja kojim je priznato pravo, a koje se odredbe uopšte ne odnose na konkretan slučaj predmetne obnove upravnog postupka po službenoj dužnosti. Naime, pravilnost pokretanja i provođenja obnove konkretnog upravnog postupka cijeni se isključivo prema naprijed citiranim zakonskim odredbama a i drugim odredbama procesnog Zakona o upravnom postupku, kojim su propisana posebna pravila za obnovu

upravnog postupka, što tuženi zanemaruje, kao što i pri pozivanju na odnosne odredbe novog materijalnog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, zanemaruje odredbe člana 151. tog novog zakona, koji je stupio na snagu od 18.06.2013. godine (kojim je propisano da postupci koji nisu okončani do stupanja na snagu ovog zakona, okončat će se po propisima koji su važili u vrijeme podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava), budući da se u konkretnom slučaju rješavalo u obnovi upravnog postupka okončanog ranijim prvostepenim rješenjem od 19.01.2011. godine, koje je doneseno po zahtjevu tužitelja za ostvarivanje prava na srazmjernu prijevremenu starosnu penziju od 18.01.2010. godine, dakle koji je zahtjev podnesen u vrijeme važenja ranijeg Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: od 29/98 do 55/12).

Iz obrazloženja pobijane presude proizilazi da je rješavajući u upravnom sporu po tužbi tužitelja podnesenoj protiv osporenog rješenja tuženog, prvostepeni sud odlučio kao u izreci pobijane presude, s pozivom na član 36. stav 2. Zakona o upravnim sporovima, jer je, nakon razmatranja stanja stvari u konkretnoj stvari s aspekta pravila Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i člana 1. Protokola uz konvenciju, našao da nema razumno opravdanje uslovljavanje tužitelju prava na starosnu penziju od strane nadležnih organa prestankom statusa osiguranika u obaveznom osiguranju po njegovom zahtjevu od 18.01.2010. godine za ostvarivanje prava na srazmjerni dio prijevremene starosne penzije, primjenom važećih odredbi ranijeg i novog materijalnog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na koje se odredbe poziva tuženi organ i da stoga nije ni postojao pravičan osnov u odredbama ovih materijalnih zakona, a ni u procesnim odredbama člana 246. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnom postupku, da se u provedenoj obnovi poništi ranije prvostepeno rješenje od 19.01.2011. godine kojim je tužitelju priznato pravo na dio srazmjerne prijevremene starosne penzije a koji pada na teret tuženog, ukazujući pri tome i da je za konkretnu obnovu upravnog postupka protekao objektivni zakonski rok u smislu člana 249. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnom postupku, prije donošenja predmetnog prvostepenog rješenja od 22.06.2021. godine, radi čega je ocijenio da su rješenja tuženog i prvostepenog organa nezakonita, te, kao takva, ista rješenja, uz uvažavanje tužiteljeve tužbe, poništio svojom odlukom, kao u njenoj izreci.

Po ocjeni ovog suda, pravilno je prvostepeni sud u izreci pobijane presude poništio osporeno rješenje tuženog i novo rješenje prvostepenog organa jer se u konkretnom slučaju, radilo o neblagovremeno provedenoj, po službenoj dužnosti, obnovi upravnog postupka okončanog ranijim prvostepenim rješenjem od 19.01.2011. godine, po osnovu razloga iz člana 246. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnom postupku, u kojoj je doneseno novo meritorno prvostepeno rješenje od 22.01.2021. godine o stvari koja je bila predmet ranijeg upravnog postupka (tužiteljev zahtjev za ostvarivanje prava na srazmjernu prijevremenu starosnu penziju od 18.01.2010. godine), uz povredu citiranih odredbi stava 3. (a u vezi sa stavom 4.) člana 249. Zakona o upravnom postupku. Naime, prema citiranim odredbama stava 3. člana 249. Zakona o upravnom postupku, rok od pet godina, u kojem se može po službenoj dužnosti pokrenuti obnova upravnog postupka, računa se od dana donošenja konačnog rješenja u upravnom postupku koji se obnavlja, pa je stoga očito u konkretnom slučaju prošao objektivni rok od pet godina u kome je nadležni prvostepeni organ mogao po službenoj dužnosti da pokrene obnovu postupka okončanog ranijim prvostepenim rješenjem od 19.01.2011. godine, po osnovu razloga iz članu 246. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnom postupku, jer se u smislu odredbi stava 4. člana 249. Zakona o upravnom postupku nije radio o obnovi iz razloga navedenih u članu 246. stav 1. tačka 2., 3. i 5. istog zakona, iz kojih se obnova može pokrenuti i nakon proteka objektivnog roka od pet godina (a što ni navodima iz zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke nije dovedeno u bilo kakvu sumnju). Prema tome nije na zakonu zasnovano kako rješenje tuženog od 15.02.2022. godine, tako ni rješenje prvostepenog organa od

22.01.2021. godine, zbog čega je postojao razlog za poništaj oba navedena rješenja donesena u konkretnom slučaju, pa je, po ocjeni ovog suda, pobijana odluka prvostepenog suda, kao u njenoj izreci, pravilna i na zakonu zasnovana, a zahtjev tuženog za vanredno preispitivanje iste sudske odluke neosnovan. Pri tome ovaj sud ukazuje da, to što se u obrazloženju pobijane presude prvostepeni sud pozvao na odredbe člana 249. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnom postupku (kojim je propisan subjektivni rok koji važi samo za stranku kada traži obnovu postupka u slučaju iz člana 264. tačka 4. navedenog zakona, a ne i za nadležni organ kada pokreće obnovu po službenoj dužnosti), umjesto na citirane relevantne procesne odredbe člana 249. stav 3. Zakona o upravnom postupku, nije moglo biti od uticaja na pravilno rješenje stvari od strane prvostepenog suda, budući da je takva greška očito nastala pri pisanju obrazloženja pobijane presude (a iz tog razloga se i ne pobija odluka prvostepenog suda u zahtjevu za vanredno preispitivanje).

Iz naprijed navedenih razloga, ovaj sud je sve navode tuženog iz zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke ocijenio neosnovanim (jer isti ne sadrže nikakve prigovore kojim bi se pobijao protek objektivnog zakonskog roka za obnovu konkretnog upravnog postupka), pa je, primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, odlučio kao u izreci ove presude.

Zapisničar
Pita Minela, s.r.

Predsjednik vijeća
Babić Stanković Aleksandra, s.r.